

Position paper t.b.v. van het Rondetafelgesprek 'Niet-indexeren maximum uurprijs kinderopvang 2026' – 4 maart 2025

Karen Strengers, Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang

Geachte leden van de Commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Het niet indexeren van de maximum uurprijs in 2026 vormt een grote bedreiging voor de toegankelijkheid van kinderopvang. De belofte van het kabinet om kinderopvang nagenoeg gratis te maken voor werkende ouders, dreigt in 2026 als een boemerang op de overheid terug te slaan.

Het belang van kinderopvang

Kinderopvang van hoge kwaliteit is bewezen cruciaal voor de ontwikkeling van kinderenⁱ, vooral voor kinderen met een risico op achterstand. De Kinderopvangraadⁱⁱ stelt: *“Kinderopvang kan vooral een positief effect hebben op de cognitieve ontwikkeling van kinderen die een relatief hoog risico hebben om een taal- en/of een ontwikkelingsachterstand op te lopen.”*ⁱⁱⁱ De baten van kinderopvang voor deze groep zijn daarom groot: opvang van goede kwaliteit kan de ontwikkeling van deze kinderen stimuleren en de achterstanden (deels) compenseren.”

Daarnaast draagt kinderopvang bij aan sociale cohesie en diversiteit. De BMK pleit daarom voor een toegankelijk en betaalbaar kinderopvangstelsel voor álle kinderen en ouders.

Ook voor de arbeidsmarkt is kinderopvang essentieel. De arbeidsmarkttekorten in Nederland zijn nijpend. Kinderopvang maakt het ouders mogelijk werk en studie te combineren met de zorg voor hun kinderen. En één medewerker in de kinderopvang stelt zeven tot elf ouders in staat om te werken. De Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050^{iv} en de VVD (in de 'Agenda voor werkend Nederland' - met zelfs 250 miljoen éxtra voor de kinderopvang) onderstrepen het belang van goed functionerende kinderopvang.

Een onverstandige financiële keuze over de indexering van de maximum uurprijs kan deze maatschappelijke functie ernstig ondermijnen.

Kinderopvang wordt onbetaalbaar

Een van de belangrijkste factoren in de betaalbaarheid van kinderopvang is de kloof tussen de maximum uurprijs (waarover de overheid toeslag verstrekt) en het tarief dat kinderopvangorganisaties rekenen. Ouders betalen 100% van dat verschil. De extra verhoging van de maximum uurprijs in 2024 herstelde de scheefgroei tussen werkelijke kosten en vergoeding^v. Maar door de indexering in 2026 stop te zetten, wordt die reparatie ongedaan gemaakt.

Kinderopvangorganisaties kunnen niet op de nullijn blijven zitten:

- Kosten blijven stijgen, net als in 2025 (voorspelde stijging in de trend 5,7% - 7,3%)^{vi}.
- Kinderopvangmedewerkers verdienen een fatsoenlijk salaris.
- Grote winsten zijn in de kinderopvang niet aan de orde (gemiddeld rendement is 2%)^{vii}.

Maatschappelijke kinderopvangorganisaties verhogen hun tarieven niet voor winst, maar om kwaliteit en continuïteit te waarborgen.

Gevolgen voor ouders en kinderen

De gevolgen van dit beleid zijn fors en onacceptabel:

- Lage inkomens betalen honderden euro's per jaar extra. Bijvoorbeeld: een huishouden met een inkomen van € 20.000 en één kind voor drie dagen in de dagopvang, betaalt in 2026 naar verwachting € 700 meer dan in 2025. De ouderbijdrage stijgt van 6,3% naar 9,7%^{viii}!
- Juist kinderen in sociaaleconomisch kwetsbare posities dreigen hierdoor uitgesloten te worden van deelname aan kinderopvang.
- Effecten stapelen zich op in de jaren daarna. In 2029 stijgt de ouderbijdrage voor lage inkomens zelfs naar 13,3%.^{ix}
- De toegankelijkheid van voorschoolse educatie (VE) loopt gevaar. Gemeenten moeten het gat dichten, maar lukt dat? Juist kinderen die VE nodig hebben, lopen het risico uitgesloten te worden.
- De risico's worden nota bene erkend in de Memorie van Toelichting op het wetsvoorstel en door de Raad van State, die kritische kanttekeningen plaatst bij de maatregel. Het wetsvoorstel voldoet wat ons betreft dan ook niet aan artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet.

Kortom: het wetsvoorstel ondermijnt de toegankelijkheid van kinderopvang en vergroot ongelijkheid.

Oplossingen zijn voorhanden

In 2026 gebeuren er twee tegenstrijdige dingen tegelijkertijd:

1. De kinderopvangtoeslag stijgt via het ingroeipad met € 1,2 miljard.
2. De maximum uurprijs wordt niet geïndexeerd.

Deze twee bewegingen werken elkaar tegen. Het resultaat: ouders voelen direct de pijn van hogere kosten, terwijl de positieve effecten van de toeslagverhoging voor hen nog onzichtbaar zijn.

De oplossing is helder

- Laat het kabinet een deel van het budget voor het ingroeipad (€ 1,2 miljard) inzetten om wél te indexeren^x.
- Onderzoek andere financieringsopties, zoals de mogelijke voorstellen uit uw Kamervragen.
- De Belastingdienst Toeslagen geeft aan extra kosten te moeten maken voor de uitvoering van dit wetsvoorstel.^{xi} Dat is een extra reden om niet tot deze maatregel over te gaan.
- Bied ouders en kinderopvangorganisaties tijdig duidelijkheid: vóór de zomer moet er een oplossing zijn. Voor kinderopvangorganisaties is dit cruciaal. Zij stellen in de zomer hun begroting op en overleggen na de zomer met oudercommissies over de tarieven. Uitstel of onzekerheid werkt verlamdend.

Conclusie

Het niet indexeren van de maximum uurprijs in 2026 is een politieke keuze met desastreuze gevolgen. De maatregel druist in tegen de doelen van toegankelijkheid, werkgelegenheid en kansgelijkheid. De BMK roept u dringend op om deze onnodige lastenverzwaring voor ouders te voorkomen.

Indexeer de maximum uurprijs alsnog en zorg ervoor dat kinderopvang bereikbaar blijft voor álle gezinnen.

ⁱ Het aantal bronnen dat dit aantoont is groot. We verwijzen hier naar de adviezen van de SER en naar het advies van de Kinderopvangraad, *Kinderopvang: een springplank naar een betere toekomst*.

ⁱⁱ *Kinderopvang: een springplank naar een betere toekomst*.

ⁱⁱⁱ Huizen, T. van, en J. Plantenga (2018). Do children benefit from universal early childhood education and care? A meta-analysis of evidence from natural experiments. *Economics of Education Review*, 66, 206–222.

^{iv} <https://www.staatscommissie2050.nl/>

^v Die reparatie is geslaagd, blijkt uit de rapportage van het ministerie :

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2023/10/25/kwartaalrapportages-kinderopvang-vanaf-2020>.

^{vi} Het kostenprognosemodel van Ayt Consultancy en Van Ree Accountants voorspelde voor 2025 een totale stijging van de kosten tussen 5,7% en 7,3%. De sector verwacht een vergelijkbare stijging in 2026.

^{vii} Zie sectorrapportages waar de staatssecretaris naar verwijst:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2025/02/17/beantwoording-kamervragen-over-risico-op-hogere-prijzen-in-nieuw-kinderopvangstelse>

^{viii} <https://open.overheid.nl/documenten/d91b578b-138c-4b52-82e0-f56bc599d1e3/file>

^{ix} <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2025/02/17/beantwoording-kamervragen-over-risico-op-hogere-prijzen-in-nieuw-kinderopvangstelse>

^x Hiervoor is enige creativiteit gewenst aangezien de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel aangeeft dat het kabinet de 125 miljoen die in 2026 nodig is om de maximum uurprijs alsnog te indexeren, niet kan financieren uit die 1,2 miljard. Dit in verband met het structurele karakter van de bezuiniging.

^{xi} <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2025/01/15/uitvoeringstoets-niet-indexeren-maximum-uurprijzen-kinderopvang-over-2026> : De incidentele dienstverleningskosten bedragen € 520.000. De structurele uitvoeringskosten bedragen € 190.000.